

KLUMPAKOJIS

Juozo Gudavičiaus choreografija
Prano Budriaus aranžuota muzika
Lietuvių liaudies šokis

Klumpakojis - seniai žinomas ir plačiai šokamas lietuvių liaudies šokis. Liaudyje jis yra paprastas, nesudėtingas, todėl, pritaikant jį scenai, reikėjo praturtinti šokio brėžinį, šokį įprasminti, papildžius jį turiniu. Žemaitiškos medinės klumpės, kuriomis apsiavus šokis atliekamas, pabrėžia šokio savitumą, daro jį įspūdingesniu, suteikia daugiau spalvų.

Šokio turinys paprastas, tačiau geram šokio atlikimui būtina jį išaiškinti. Jaunimas linksmiasi. Merginos sugalvoja nusiauti klumpes, norėdamos sužinoti, kaip į tai reaguos vyrai. Vyrai supranta jų užmačias ir stengiasi užminti ant basų merginų kojų. Po to ir vyrai nusimauna klumpes, bet merginos sugalvoja išdaigą - sukeisti klumpes. Kiek pašokus, vyrai nori apsiauti, tačiau paaiškėja merginų išdaiga. Vyrai nieko geresnio nesugalvoja, kaip tik klumpes atkeisti, t.y. merginoms padėti didesnes. Merginos dėl to nenusimena ir apsiauna vyrų klumpėmis. Vyrai mato, kad jie gali likti be apavo, ir prašo merginas grąžinti klumpes, nešdami paskui merginas jų klumpes. Merginos sutinka. Visi apsiauna savomis klumpėmis ir linksmiai baigia šokį.

Klumpakojyje gana didelę reikšmę turi išraiška, todėl būtina į tai atkreipti dėmesį. Gera vaidyba padeda atskleisti šokio turinį, patį šokį daro prasmingesnį, įdomesnį.

Klumpakojyje šokėjų kostiumai yra kitokie, negu visuose kituose lietuvių liaudies šokiuose. Merginos apsivilkę trumpesniu, vos kelius uždengiančiu sijonu (su prijuoste) ir bliuze (be kikliko). Ant galvos užsirišę skarelę, kuri sumezgama pasmakrėje. Vyrai apsivilkę taip pat paprastesniais, ne puošniais tautiniais kostiumais. Kadangi reikia šokti ir be klumpių, tai šokėjai apsimauna ne scenines, o paprastas, švarias (geriausiai baltos spalvos) kojines.

Šokis aprašytas šešioms poroms, tačiau be didelių pakeitimų (išskyrus X posmą, kur nepinama aštuoniuke

apie klumpes) jį gali šokti ir keturios poros.

Šokio muzika dviejų dalių, kiekviena dalis 8-nių taktų. Metras - 2/4.

ŠOKIO APRAŠYMAS

Šokėjai sustoja užkulisyje, po tris poras kiekvienoje pusėje. Stovi porose vienas šalia kito, mergina vyrui iš dešinės, susikabinę vidinėmis rankomis.

Pradžioje grojama antroji muzikos dalis. Jos pirmoje pusėje (1-4 taktai) šokėjai stovi užkulisyje, o antroje pusėje (5-8 taktai) sueina į sceną.

1 taktas

Šokėjai stovi užkulisyje.

2 taktas

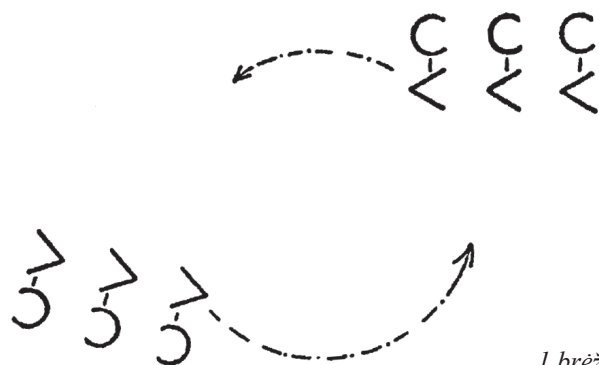
Visi šokėjai tris kartus sutrepsi.

3-4 taktas

Pakartojami 1-2 taktų judesiai.

5-8 taktas

Šokėjai paprastu žingsniu, pora paskui porą, linksmiai sueina į sceną (1 brėž.).

1 brėžinys

I

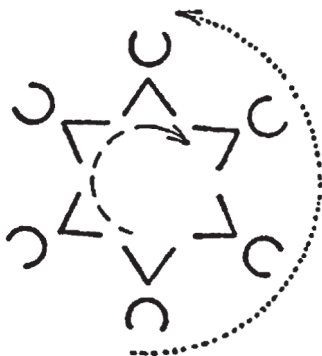
Polka ratu

1. 1-8 taktas

Šokėjai susikabina poromis ir ta pačia kryptimi šoka polką. Polką užbaigia ir sustoja taip, kaip parodyta 2 brėžinyje.

2. 1 taktas

Merginos ir vyrai du žingsnius paeina į dešinę, kartu pasisukdami kairiais pečiais vieni į kitus (ėjimo kryptis parodyta 2 brėž.).

2 brėžinys

2 taktas

Visi tris kartus sutrepsi.

3 taktas

Merginos ir vyrai dviem žingsniais grįžta atgal į savo vietas, kartu pasisukdami vieni į kitus dešiniais pečiais.

4 taktas

Vėl visi tris kartus sutrepsi, tik dabar kiekvienos poros šokėjai trepsi vienas prieš kitą.

5 taktas

Merginos ir vyrai grasina vieni kitiems dešine ranka (visi pirštai sugniaužti į kumštį, ištiestas tik vienas rodomasis).

6 taktas

Merginos ir vyrai grasina vieni kitiems kaire ranka. Grasinimui ranka sulenkama per alkūnę ir pakeliama prieš save veido aukštyje.

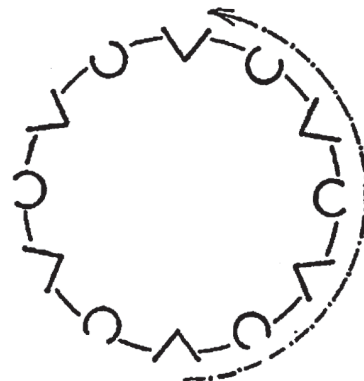
7 taktas

Vyrai suploja, o merginos apsisuka apie save pilną ratą per dešinę petį.

8 taktas

Šokėjai sudaro bendrą ratą. Mergina stovi vyrui iš dešinės. Šokėjai susikabina rankomis paprastai žemai

(3 brėž.). Judesiai, atliekami per šiuos aštuonis taktus (antroji muzikos dalis), pasikartoja beveik per visą šokį, todėl šokio aprašyme antroji muzikos dalis (2) bus vadinama refrenu. Taip pat reikia nurodyti, kad vyrų ir merginų laisvosios rankos per visą šokį laikomos ant klubų.

3 brėžinys

II**Bendras ratas****1. 1-2 taktas**

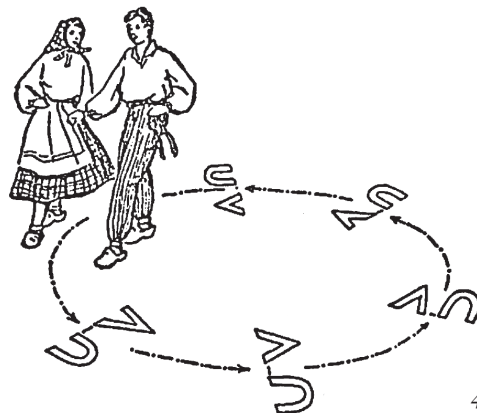
Šokėjai šoka du polkos žingsnius rateliu į dešinę (3 brėž.).

3-4 taktas

Šokėjai rankomis pasileidžia ir, toliau ratuku šokdami polką, per du žingsnius kiekvienas apsisuka vieną kartą apie save per dešinę petį. Po to vėl susikabina rankomis.

5-8 taktas

Pakartojami 1-4 taktų judesiai. Šokėjai polką užbaigia, sustodami taip, kaip parodyta 4 brėžinyje.

4 brėžinys

Refrenas

2. 1-8 taktas

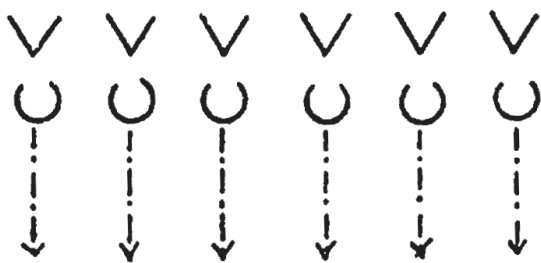
Pakartojami I posmo antros dalies judesiai, tik šokėjai ėjimo į vieną ir į kitą pusę bei sutrepsėjimo metu susikabinę vidinėmis rankomis. Iš pradžių šokėjai paeina ratu prieš laikrodžio rodyklės kryptį ir sutrepsi, po to porose, veidu vienas pro kitą, pasisuka priešinga kryptimi, susikimba kitomis rankomis (mergina dešinė, vyras kaire) ir grįžta atgal. Po grasymo ir merginos apsisukimo, visi susikimba poromis polkai.

III

Polka ratu ir suėjimas į vieną eilę

1. 1-8 taktas

Visi, susikabinę poromis, šoka polką. Šokėjų pora, pirmoji išėjusi į sceną iš kairės pusės, nuveda visus į vieną eilę scenos gilumoje. Poros, kurios ateina anksčiau, polka sukasi vietoje, kol baigiasi pirmoji muzikos dalis ir visi šokėjai sueina į vieną eilę. 8-to takto pabaigoje vyrai merginas paleidžia. Visi sustoja į dvi eiles, pasisukę veidu į žiūrovus. Merginos stovi prieš vyrus. Visų rankos laikomos ant klubų (5 brėž.).

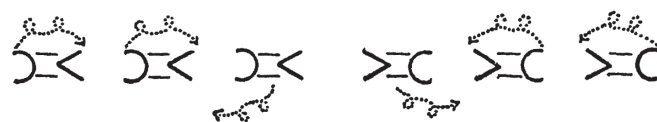
5 brėžinys

2. 1-4 taktas

Refrenas. Visi eina pirmyn, žiūrovų link, kas antras taktas sutrepsdami, 4-to takto pabaigoje merginos per dešinius pečius pasisuka veidu į vyrus.

5-8 taktas

Vieni kitiems graso. Grasmą užbaigia ir sustoja poromis taip, kaip parodyta 6 brėžinyje.

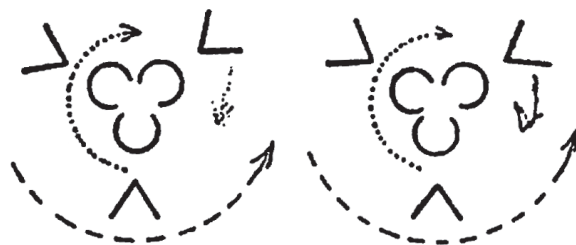
6 brėžinys

IV

Polka poromis dviejuose ratukuose

1. 1-8 taktas

Visi, susikabinę poromis, šoka polką. Polka šokama ne bendrame rate, o dviejuose ratukuose po tris poras. Kiekvienos poros šokimo ir sukimosi apie save kryptis parodyta 6 brėžinyje. Kairėje scenos pusėje esančios poros polką šoka laikrodžio rodyklės kryptimi, dešinėje pusėje - priešinga. Užbaigia sustodami taip, kaip paroda 7 brėžinyje.

7 brėžinys

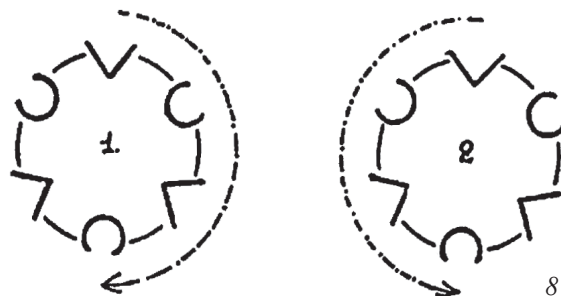
2. 1-4 taktas

Refrenas. Merginos ir vyrai paeina į dešinę ir į kairę kartu kas antras taktas sutrepsdami.

5-8 taktas

Dabar graso ir suploja tik merginos, o vyrai polkos žingsniu bėga aplink merginas į kairę pusę (laikrodžio rodyklės kryptimi). Muzikai baigiantis, dešinio ratuko merginos truputį paeina sutikti savo vyrų, t. y. priešinga kryptimi, negu bėga vyrai.

Posmą visi užbaigia dviejuose ratukuose, susikabinę rankomis paprastai žemai (8 brėž.). Tik kairėje scenos

8 brėžinys

pusėje esančiame ratuke (1-me) merginos stovi vyrams iš kairės, o kitame ratuke (2-me) - iš dešinės.

V

Du ratukai

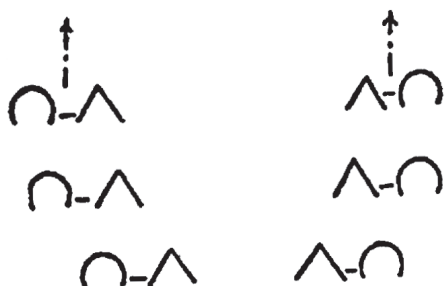
1. 1-8 taktas

Šokėjai, susikabinę rankomis paprastai žemai, polkos žingsniu šoka ratukuose, sukdamiesi 8 brėžinyje nurodyta kryptimi.

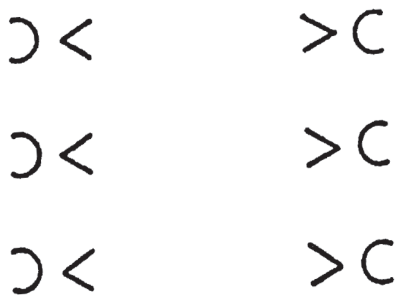
Pradedant 6-ju taktu, iš kiekvieno ratuko viena kuri nors pora (geriausia toji, kuri į sceną šokio pradžioje įėjo paskutinė) nuveda likusias poras pro scenos kraštus į gilumą (9 brėž.).

Atskiros poros tarpusavyje rankomis pasileidžia.

Posmo pabaigoje šokėjai sustoja taip, kaip parodyta 10 brėžinyje.

9 brėžinys

10 brėžinys

2. 1-8 taktas

Refrenas. Pakartojami I posmo antros dalies judesiai, tik ne ratu, o eilėse. Ėjimo kryptis tokia: kiekvienas šokėjas, žiūrėdamas pirmyn, eina pirma į dešinę, paskui į kairę. Užbaigus posmą, merginos pasilieka tose pačiose vie-

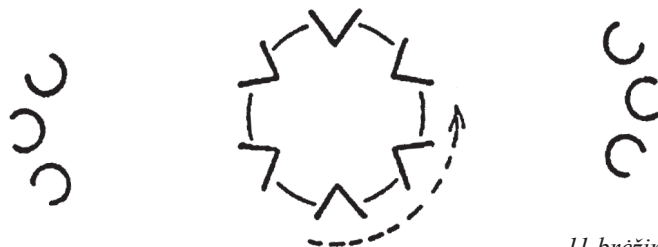
fose, o vyrai, pasisukdami per kairius pečius, scenos centre sudaro ratą ir susikabina rankomis paprastai žemai (11 brėž.). Merginų stovėjimo padėtis ta pati kaip V posmo pirmosios dalies pabaigoje.

VI

Merginų pasitarimas ir klumpių nusiavimas

1. 1-4 taktas

Merginos subėga į scenos kraštus "pasitarti" (11 brėž.) ir 4-me takte grįžta atgal į savo vietas. Žingsnis paprastas arba bėgamas, laisvas. Turi susidaryti paslaptinio, šelmiškojo išpuolis, nes merginos susitaria nusiauti klumpes.

11 brėžinys

5 taktas

Merginos vos vos pakelia nuo žemės dešinę koją ir nusiauna klumpę.

6 taktas

Takto pradžioje merginos nuautą klumpę stato prieš save ant žemės.

7 taktas

Nusiauna klumpę nuo kairės kojos.

8 taktas

Nuautą klumpę stato ant žemės greta kitos.

Vyrai per visus šiuos 8-nis muzikos taktus pamažu, neskubėdami, polkos žingsniu sukasi ratu į dešinę (11 brėž.). Ratą apsukę vieną kartą, vyrai rankomis pasileidžia ir vėl atsistoja prieš savo merginas (10 brėž.).

2. 1-4 taktas

Pakartojami refreno judesiai, t.y. paėjimas į dešinę, sutrepsėjimas, paėjimas į kairę ir vėl sutrepsėjimas.

5 taktas

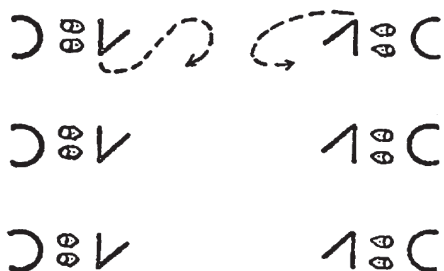
Vyrai, sukdami per kairį petį, žengia žingsnį į vidurį, artėdami eilė prie eilės. Vyrai, esantieji dešinėje scenos pusėje, žengia žingsnį kaire koja, esantieji kairėje pusėje - dešine.

6 taktas

Vyrai žengia dar po vieną žingsnį vieni prie kitų ir suartėja.

7 taktas

Vyrai tariasi merginoms “mindžioti kojas” (13 brėž.). Jokio žingsnio per šį taktą nepadaro.

12 brėžinys

8 taktas

Vyrai staigiai atsigręžia į merginas ir dviem ryžtingais žingsniais pribėga prie savo merginų. Sukasi veidu į žiūrovus, kad žiūrovai iš veido galėtų suprasti jų sumanymą. Vyrų ėjimo kelias į “pasitarimą” ir sukimasis parodytas 12 brėžinyje.

Merginos per 5-8 taktus vyrams du kartus graso ir suploja (suplojimas parodytas 13 brėžinyje). 8-ame takte merginos neapsisuka.

VII

“Mynimas” ant kojų

I. 1-8 taktas

Vyrai stengiasi užminti merginoms ant kojų, o merginos, eidamos atbulos, stengiasi užmynimo išvengti. Vyrai ir merginos eina polkos žingsniu, tik vyrai kiekvieno takto pradžioje koją pastato gerokai į priekį lyg norėdami užminti merginai ant kojos, o merginos truputį pašoka į viršų, stengdamosios užmynimo išvengti.

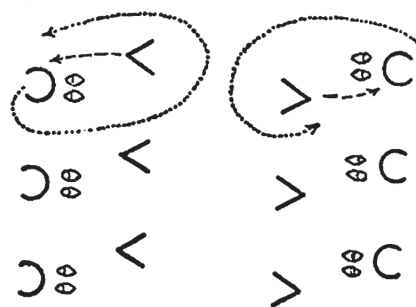
13 brėžinys

14 brėžinys

Mynimas ant kojų vienai porai parodytas 14 piešinyje. Merginos visą laiką eina atbulos ir per pirmuosius keturis taktus, eidamos į scenos vidurį, artėja eilė prie eilės. Per 5-8 taktus merginos, pasisukusios priešinga kryptimi, atbulos grįžta atgal į savo vietas. Vyrai visą laiką eina paskui merginas. Per visus aštuonis taktus šokėjai porose yra pasisukę veidu vienas į kitą. Kelias, kurį padaro kiekvienoje scenos pusėje šokantieji šokėjai, parodytas 15 brėžinyje.

Baigdami posmą, šokėjai sustoja dviem eilėm scenos kraštuose (10 brėž.).

15 brėžinys

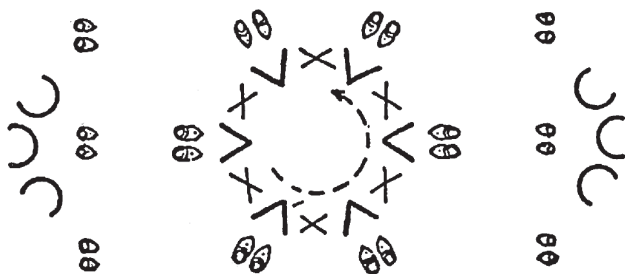
2. 1-4 taktas

Pakartojami refreno judesiai paeinant į šonus ir sutrepsint. Vyrų 4-to takto pabaigoje per kairius pečius pasisuka į scenos centrą.

5-8 taktas

Vyrų, lygiai tokiu pat būdu kaip merginų VI posme, nusiauna klumpes (pirmą dešinę, paskui kairę). Paskutinėje 8-to takto ketvirtinėje jie peršoka per klumpes ir centre sudaro ratuką, susikabindami krepšeliu pro nugarą (16 brėž.). Vyrų klumpes nusiauna ir sustato jas gražiu ratu, būdami pasisukę į rato centrą (16 brėž.).

Tuo metu, kol vyrai nusiauna klumpes, merginų du kartus pagraso ir suploja rankomis, tik po suplojimo nepasisuka.

16 brėžinys

VIII

Merginų “pasitarimas” ir klumpių sukeitimas

1. 1-4 taktas

Merginų, kaip ir VI posme, sueina “pasitarti” ir nutaria pakeisti klumpes (16 brėž.).

5 taktas

Merginų, dešine ranka paėmusios savo klumpes, bėga prie vyrų klumpių.

6 taktas

Merginų kaire ranka paima vyrų klumpes ir į jų vietą pastato savąsias.

7 taktas

Merginų su vyrų klumpėmis grįžta atgal į savo vietas.

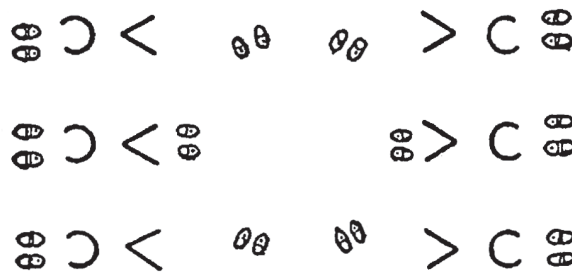
8 taktas

Merginų klumpes padeda ant žemės ir atsistoja taip, kad klumpės būtų už jų (17 brėž.).

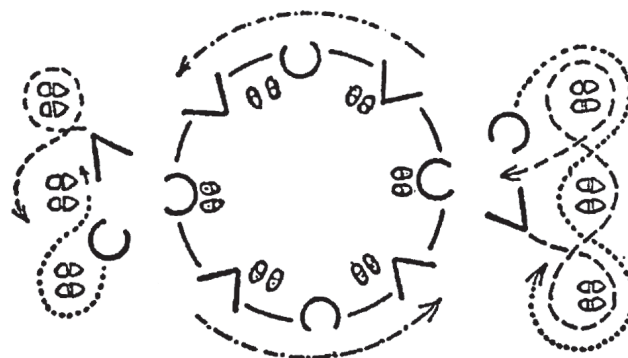
Vyrų per visus šiuos 8-nis muzikos taktus, susikabinę krepšeliu pro nugarą, polkos žingsniu smagiai sukasi vietoje į dešinę (16 brėž.). Ratuką reikia apsukti tris kartus. Muzikos pabaigoje vyrai pasileidžia ir užbaigia polkos žingsnį kiekvienas prieš savo merginą (18 brėž.).

2. 1-8 taktas

Refrenas. Paėjimas į dešinę ir kairę sutrepsint, grašymas, suplojimas ir apsisukimas. Pabaigoje šokėjai poromis susikabina polkai.

17 brėžinys

18 brėžinys

IX

Polka poromis

1. 1-8 taktas

Šokėjai poromis šoka polką prieš laikrodžio rodyklės kryptį aplink viduryje (dabar merginų) sustatytas klumpes. Visi padaro vieną ratą, grįžta į tas pačias

vietas, iš kurių pradėjo polką, ir užbaigia polką vėl dviejose eilėse (17 brėž.).

2. 1-8 taktas

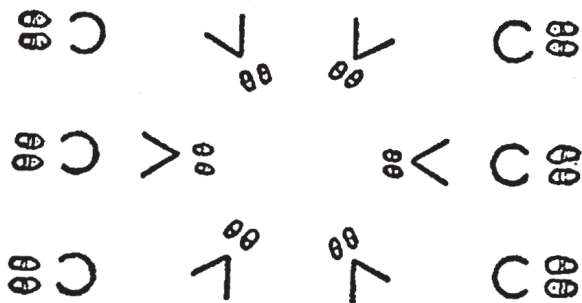
Refrenas. Vėl paėjimas į šonus sutrepsint, grasymas, suplojimas ir apsisukimas. Kaip ir paprastai, suploja vyrai, o apsisuka merginos.

Muzikai baigiantis, kraštuose stovinčių trijų porų vidurinės poros pasiruošia “brėžti aštuonetuką” (18 brėž.), o kitos keturios poros, stovinčios eilių galuose, susikabina ištiestomis rankomis ir sudaro ratuką apie viduryje sustatytas klumpes (18 brėž.).

X

I. 1-8 taktas

Šokėjai, sudarę aplink klumpes ratuką, šoka lygiai taip pat kaip II posmo pirmoje dalyje: du polkos žingsnius šoka susikabinę ratuke į dešinę, per kitus du taktus - pasileidę rankomis eina ta pačia kryptimi, dviem polkos žingsniais per dešinį petį apsisuka apie save ir t. t. Ratą apsuka vieną kartą ir ateina iki savo vietų. Kitos dvi poros scenos kraštuose polkos žingsniu “brėžia aštuonetukus” apie klumpes. 18-me brėžinyje parodytas kelias, kurį kiekvienas šokėjas turi nueiti. Taškuota linija - merginos kelias, brūkšniuota - vyro. Kiekvienas šokėjas, kuris “brėžia aštuonetuką”, praeidamas pro klumpes, turi būti pasisukęs į jas nugarą. Taigi, šokant reikia pasisukti tai dešiniu, tai kairiu petimi ėjimo kryptimi. Muzikos pabaigoje šokėjai sustoja taip, kaip parodyta 19 brėžinyje.

19 brėžinys

2. 1-2 taktas

Vyrai bando apsiauti dešinę koją ir kiša ją į klumpę. Tačiau koja nelenda, ir vyrai ištraukia ją atgal.

3-4 taktas

Vyrai bando apsiauti kairę koją ir kiša ją į klumpę, tačiau rezultatai tie patys.

5-6 taktas

Vyrai, pasilenkę abiem rankom, paima klumpes, pakelia jas aukštin prieš save ir supranta, kad merginos jiems iškrėtė išdaigą.

7-8 taktas

Vyrai pastato klumpes atgal ant žemės, susižvalgo ir veidais pro žiūrovus pamažu sukasi į merginas. Merginos per visą šią muziką stovi vietoje, reikšmingai žvalgosi viena į kitą ir šelmiškai šypsosi.

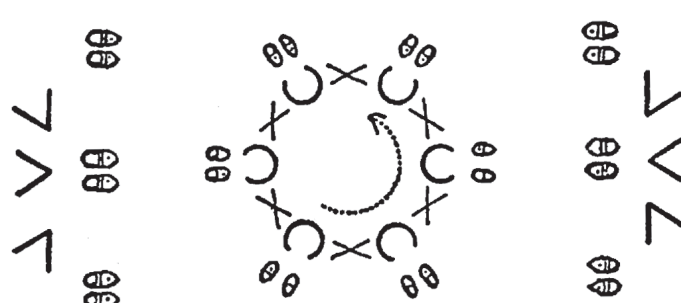
XI

I. 1 taktas

Vyrai, ištiesę rankas į šalis, staiga šoka prie merginų, lyg norėdami jas sugauti, tačiau merginos pro vyrų tarpus prasmunka, subėga į scenos centrą tarp klumpių ir susikabina krepšeliu pro nugarą (20 brėž.).

2-4 taktas

Vyrai susirenka “pasitarimui” (20 brėž.) ir nutaria klumpes atkeisti, t.y. merginoms pakišti savąsias. (Merginos dabar yra viduryje.)

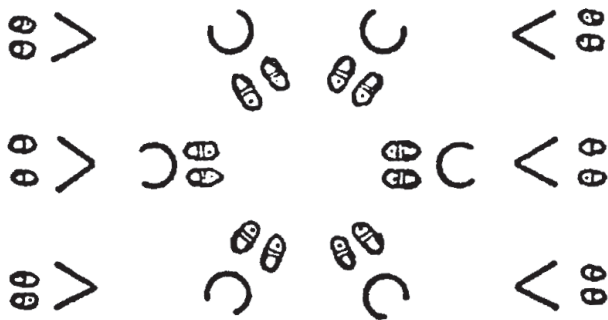
20 brėžinys

5-8 taktas

Lygiai tokiu pat būdu kaip merginos VIII posmo pirmoje dalyje, vyrai klumpes atkeičia, t.y. merginoms pastato savąsias.

Merginos per visus aštuonis muzikos taktus, susikabinę krepšeliu pro nugarą, polkos žingsniu smagiai sukasi į dešinę (20 brėž.).

Muzikos pabaigoje visi sustoja taip. Kaip parodyta 21 brėžinyje.

21 brėžinys

2. 1-4 taktas

Merginos, lygiai tokiu pat būdu kaip vyrai X posmo antroje dalyje, mėgina apsiauti dešinę ir kairę koją, tačiau klumpės labai didelės.

5-6 taktas

Merginos, pasukdamos galvas pro žiūrovų pusę, kad matytųsi jų veido išraiška, pasižiūri į vyrus su mintimi: "Aš tavo klumpėmis apsiausiu, bet ką tu darysi su manosiomis?"

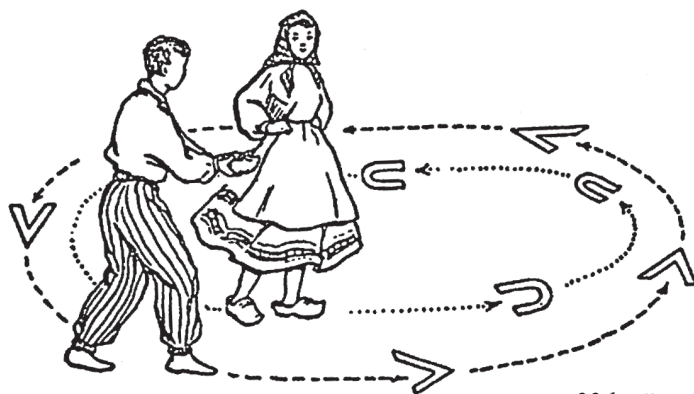
7 taktas

Merginos įsistoja į dešinę klumpę.

8 taktas

Merginos įsistoja į kairę klumpę ir pasisuka dešiniu petirni į vyrus, kairiuoju - į rato centrą (22 brėž.).

Vyrai per visus 8-nis šios muzikos taktus žvalgosi vieni į kitus ir vaizduoja "nekaltus", nieko nežinančius. Tačiau jie iš karto susirūpina, kai pamato, kad merginos apsiauna jų klumpėmis.

22 brėžinys

XII**I. 1-8 taktas**

Merginos nerūpestingai, truputį pasididžiuodamos, polkos žingsniu šoka ratuku aplink, 22 brėžinyje nurodyta kryptimi.

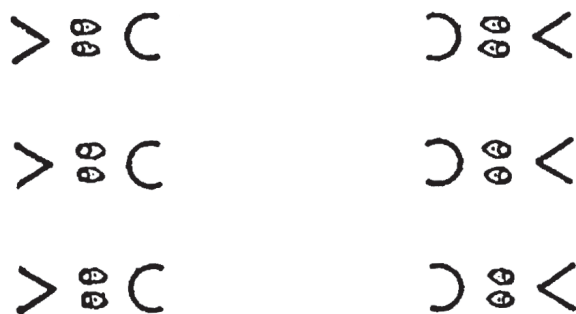
Vyrai per 1-jį taktą nustebę žiūri kas bus. 2-me taktė jie abiem rankom griebia merginų klumpes, bėga ratuku, vejasi savo merginas, ir prašo jas grąžinti klumpes, siūlydami merginoms susikeisti ir šokti su savomis. Vyrų žingsnis bėgamas, tačiau nebūtinai visų vienodas.

Muzikai baigiantis, visi sustoja taip, kaip parodyta 23 brėžinyje.

Vyrai padeda prieš merginas klumpes.

2. 1-2 taktas

Vyrai prašomai žiūri į merginas, o merginos lyg ir svarsto - atiduoti, ar ne (23 brėž.).

23 brėžinys

3 taktas

Merginos apsisprendė: nusiauna dešinę klumpę.

4 taktas

Merginos nusiauna kairę klumpę.

5-6 taktas

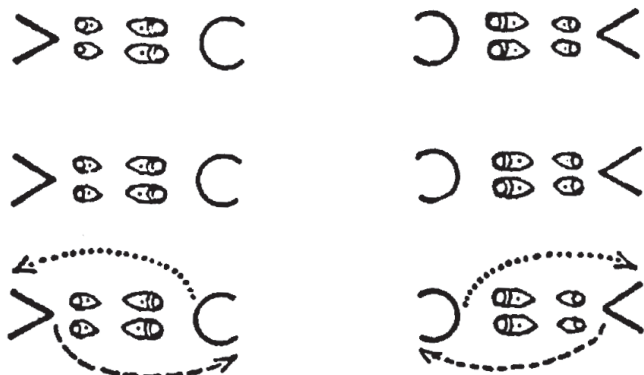
Dviem polkos žingsniais mergina ir vyras pasikeičia vietomis (24 brėž.), ir kiekvienas ateina prie savų klumpių.

7-8 taktas

Visi šokėjai apsiauna klumpėmis: pirma dešinę koją, po to kairę. Apsiaavę susikabina poromis polkai.

XIII

Šokėjai poromis linksmi šoka polką. Visi eina ratu prieš laikrodžio rodyklės kryptį ir šokdami išbėga į užkulisį, į tas pačias puses, iš kurių pradėjo šokti. Muzika groja tol, kol visi šokėjai išeina iš scenos.

24 brėžinys

